

Forum Beneficiale, Sive Quæstiones & Responsa Canonica

Materiam De Beneficiis Universam Ex Beneficialistarum tam antiquorum, quàm recentiorum placitis complectentia. Opus methodo novâ, & clarâ in tres digestum Partes ... accuratè, ac copiosè instructae

De Vacatione, Amissione, Et Extinctione Beneficiorvm ...

Leuren, Peter

Coloniæ Agrippinæ, 1704

45. An vacet ob contractum nulliter ex defectu ætatis.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-74494](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-74494)

menta illius doctrinæ n. 80. & seq. dum ait primò n. 80. pœnam illam amissionis beneficii jure non pendere neque à tacitâ illâ renunciatione, neq; ex incompatibilitate ex statu contrario statui beneficii validè impresso, sed ab attentatione talis statûs, & productione talis statûs ad aliquod esse de facto; dum enim matrimonium non declaratur nullum, etiamsi existeret impedimentum Canonicum, quia tamen haberet consensum, in quo consistit tota ejus formalitas seu forma, tenet mero jure, & inducit publicam honestatem. Dum secundò ait n. 80. & 81. non urgere, quòd dicitur, nullum reperiri textum inducentem hanc amissionem ipso jure, & pœnalia non esse extendenda; nam advertendum, rationem textûs in c. 1. de Cleric. conjugat. non fundari super alio, quàm super ineongruentia facti respectu statûs, quæ tam est in matrimonio de facto, quàm in matrimonio de jure; modò appareat de ejus formalitate ex consensu. Et pœnam ibi inductam non respicere aliud, quàm injuriam statui Clericali illatam: quin & ipsi Papæ per actum illum statui Clericali contrarium, ut ex textu dicto notat Cardin. in c. Joannes. n. 9. atque ita pœnam hanc non extendi à casu ad casum; cum militet semper eadem punitionis ratio (ubi autem viget eadem ratio, non dicitur casus comprehensus per extensionem, sed per intensionem. Lott. n. 83. juxta l. jura. ff. de LL. l. si liberum. c. de nuptiis &c.) ac propterea non attendi validitatem vel invaliditatem matrimonii, dum legislator magis consideravit factum, ex quo conturgit delictum, quàm juris effectum, ut Cardin. in Clem. 1. n. 2. de consang. & affin. & Felin. in c. ex tenore. n. 9. de rescrip. quin & (quod etiam directè oppugnare videtur doctrinam Garciz, & aliorum, consentium ignoranter bonâ fide contrahentem nulliter non privari ipso jure) Ecclesia (quæ aliàs de occultis seu internis non judicat) ex eo actu adveniãte statui Clericali censet Clericum habere beneficium pro derelicto, & ideo illum tanquam transfugam dictâ pœnâ punit; licet enim conjugium posset esse honestum (idem est, dum nulliter contractum sine culpa ab insciente) electionem tamen meliorem deseruisse, transgressio est, ut inquit textus in c. 120. q. 3. Lott. n. 84. & 85.

4. Porro hic notandum, quòd etsi plures & communitus adhareant huic doctrinæ; nimirum vacare ipso jure beneficia ob matrimonium nulliter contractum, sive scienter sive inscienter; aliqui tamen eorum expectandam dicant sententiam declaratoriam facti, nisi factum sit adeò notorium, ut non esset expectanda declaratio. sic sentit S. Felicius decis. 15. apud Tond. p. 2. c. 5. §. 5. n. 22. ubi etiam n. 24. observat idem Tond. pariter ipso jure amitti quoque pensiones ob matrimonium nulliter contractum ob alium, quàm defectum consensûs. Nunc ergo relinquendo, vel potiùs præsciudendo ab illa doctrina Castrop. & Sanch. & supponendo tantisper hanc Lotterii doctrinam, aliorumque, hinc inde tamen eam variè modificantium, juxta illam respondendum in particulari, quare sit

Questio 44. An vacet beneficium ob matrimonium contractum nulliter ex defectu consensûs?

1. Respondeo primò: si defectus consensûs sit ex parte ipsius beneficiati, ob ejus v. g. amentiam, vel vim, aut etiam metum cadentem

in virum constantem, non vacant ejus beneficia nec ipso jure, nec per sententiam; quia nec matrimonium verè assumptum, nec verè attentatum assumere. Lott. loc. cit. n. 75. Barb. loc. cit. n. 18. Garc. p. 11. c. 8. n. 10. Sanch. loc. cit. d. 43. n. 7. Castrop. loc. cit. n. 12. Et est communis omnium; tam qui sequuntur doctrinam illam aliàs generalem Sanch. quàm qui contrariam sectantur viam.

2. Respondeo secundò: si defectus ille consensus sit ex parte beneficiati, utpote si sit & simulatè solum contentientis, vacant ipso jure ejus beneficia, ob attentatum matrimonium. Castrop. cit. n. 12. ex sententia & juxta doctrinam aliorum illorum auctorum, etsi ipse, ut vidimus, sentiat contrarium.

3. Respondeo tertio: si defectus consensus est ex parte mulieris, sive illa vi & metu compulsâ, vel etiam aliàs si sit contrahat, vel etiam ob amentiam similève impedimentum consensum liberum præbere nequeat, beneficiarius amittit ipso jure beneficium; quia undecunque demum ortus ille defectus consensus in muliere, ex parte Clerici de facto est matrimonium attentatum, & quidem culpabiliter, dum istum defectum scit Clericus. Castrop. cit. n. 12. ex mente aliorum illorum auctorum. Azor. p. 2. l. 7. c. 16. q. 6. & id quidem conformiùs ad doctrinam illam generalem Lott. contra Garciam, qui quidè admittit prius, dum nimirum deest consensus ille ob vim vel metum: & n. 12. citat pro hoc Sayr. de cens. l. 6. c. 5. n. 13. Gigas de pens. q. 54. n. 10. Diaz &c. negat tamen n. 11. de altero; dum nimirum ille consensus deficit ob amentiam, eò quòd hoc sit perinde ac contrahere cum imagine aut dormiente, & citat pro hoc Gigas ubi ante. Rosiniac. de benef. c. 3. contra Sayr. Azor & alios. Porro notandum hic ex Tond. p. 2. c. 5. §. 2. n. 18. in fine; quòd etli consensus hic deficit, quando quis ex metu, aut non habens intellectum, contraxit, non tamen censetur defecisse, dum verè præstitus est; lex tamen illum annullat.

Questio 45. An vacet beneficium ob matrimonium contractum nulliter ex defectu atatis, eò quòd alterque, vel alteruter sit impubes, neque malitia suppleat intellectum, neque ut addit Azor. sint proximi pubertatis, qualis censetur, qui distat solum 6. mensibus à pubertate?

Respondeo: stante etiam de cetero sententiâ illâ Lotterii, si Clericus, esto, ipse sit pubes, contrahat, sive scienter, sive inscienter, cum impubere, etiam non secutâ copulâ, ut expressè addit Garc. non videtur adhuc ipso jure amittere beneficium, eò quòd talis contractus, etiam celebratus per verba de præfenti, ex juris interpretatione resolvatur in sponsalia de futuro, juxta c. univ. de sponsal. impub. in 6. omnes autem sentiant per sponsalia de futuro non vacare beneficium (& ut Castrop. licet diceretur matrimonium attentatum, dicta tamen vacatio non inducatur ob quamcunque attentationem, sed ob attentationem nullam inducentem obligationem) Castrop. loc. cit. n. 15. Azor. p. 2. l. 7. c. 16. q. 15. Garc. loc. cit. n. 20. & 21. citans insuper Diaz. in pract. crimin. c. 80. n. 6. Covar. 4. decretal. p. 2. c. 6. §. 3. n. 4. Juli. Clar. pract. l. 5. q. 73. n. 3. &c. contra Rotam. decis. 1. de sponsal. in antiq. Staph. de lit. grat. tit. de var. mod. var. modo. §. num. 9. Maudol. de atate minori. Decia. l. 7. c. 22.

l. 7. c. 22. n. 7. citatos à Castrop. item contra alios limitatiùs aliquantò procedentes, dum volunt per di beneficium ipso jure, si Clericus sit pubes, secus si is sit impubes; vel etiam, si is scienter contraxit cum impubere, secus si inscienter.

Questio 46. An vacet beneficium ob matrimonium contractum nulliter ex defectu forma requisita à Trid. nempe sine parochio legitimo aut testibus?

Respondeo: conformiùs & magis consequenter ad sententiam illam Lotterii dici vacare beneficium ipso jure; matrimonium siquidem contractum cum impedimento dirimente eatenus privat ipso beneficio, quatenus contrahens attentavit ipso facto situm incompatibile assumere; hæc autem eadem ratio militat, dum matrimonium est nullum ex defectu hujus formæ requisitæ. Castrop. loc. cit. n. 13. contra Garc. loc. cit. n. 15. innitentem huic fundamento; quòd ex actu nullo propter defectum formæ, seu solemnitatis non incurrat pœna, ut Sanch. de matrim. l. 3. d. 2. n. 8. & non adhibita formæ requisita perinde sit, ac si actus non fieret; & citantem pro se Sanch. loc. cit. d. 48. n. 8. Ledesin. de matrim. q. 55. num. 9. dub. 4. Rodriq. in sum. c. 30. nu. 9. Vegam. p. 1. c. 36. casu 20. ad quartum &c.

Questio 47. An vacet beneficium ob matrimonium contractum nulliter, quia beneficiatus erat in ordinibus sacris?

Respondeo: magis consequenter dici vacare ipso jure propterea beneficium; eò quòd sicut ligati alio impedimento dirimente, v. g. consanguinitatis, affinitatis, sint aqùè inhabiles ad contrahendum, quàm constitutus in ordinibus sacris, & tamen incurrant dictam pœnam. Castrop. loc. cit. Azor. p. 2. l. 7. c. 16. q. 5. citans Covar. de matrim. p. 2. c. 6. §. 3. n. 4. Staph. de lit. grat. rit. de var. mod. vac. modo 5. nu. 8. Cuch. in institut. majorib. l. 4. tit. 12. n. 21. Rossiniac. Anchar. & alios, quos citat Garc. loc. cit. n. 18. contra Lessl. de justitia. l. 2. c. 34. n. 115. qui hanc dat rationem; quòd matrimonium illud sit irritum, & talis compellendus manere in suo ordine suscepto; unde non conveniat, ut ipso facto sit privatus, ne fortè cogatur mendicare. sed hæc ratio firma non est; quia habet etiam locum in privando per sententiam. Item contra Barb. l. 3. juris Eccles. c. 14. n. 16. citantem pro hoc Sanch. de matrim. l. 7. d. 42. n. 4. Filiuc. tr. 41. c. 8. n. 6. &c. item contra Garc. loc. cit. n. 17. insistentem fundamento jam refutato, quòd talis sit omnino inhabilis ad contrahendum, adeò que solum veniat privandus per sententiam; ac citantem insuper pro hoc gl. fin. Imol. in c. 1. de cleric. conjugatis. Enriquez. in sum. l. 7. c. 36. §. 1. Maillard. concl. 182. n. 5. & 6. qui etiam dicat esse communiorem. Sayrum Nav. Lopez. &c.

Questio 48. An ex consensu & auctoritate Episcopi sacerdos possit redire ad beneficium, postquam doluit de matrimonio à se nulliter contracto?

Respondet Azor. p. 2. l. 7. c. 16. q. 8. affirmativè; eò quòd in c. sanè. de cleric. conjug. concedatur Episcopo, ut juris rigorem hac in parte relaxare valeat eà conditione; si clericus longam pœ-

nitentiam egerit & laudabilem vitam: verùm id intelligendum de alio beneficio; beneficium siquidem quod is amisit, dum diu vacare non debet, usque dum is longam pœnitentiam agat; vel certe denuo vacaret possessore intermedio defuncto; aut etiam si adhuc à prima vacatione pergeret vacare. Intelligendum tamen non est, quòd illud denuo possit adire, etiam post actam pœnitentiam sine nova collatione, juxta dicta supra.

Questio 49. An, & quid probandum impetranti beneficium vacans ob contractum matrimonium?

1. **R**espondeo primò: debet probare factum ipsum matrimonii contracti formaliter per verba de præsentì; adeò que non sufficit probare sponsalia. Lott. l. 3. q. 26. n. 73. non tamen tenetur probare subsecuram copulam; quia, ut dictum etiam matrimonium non consummatum parit dictum effectum amissionis beneficii.

2. Respondeo secundo: hoc ipsum factum matrimonii debet probari indubitanter, ut ex eo inducatur vacatio beneficii. Barb. juris Eccles. l. 3. c. 14. n. 8. ubi addit, hinc non sufficere, quòd lata esset sententia pro validitate matrimonii, si pendet causa restitutionis in integrum: pro quo citat Calder. decis. 180. n. 1. quod tamen credo non subsistere in casu attentati matrimonii; sufficeret enim hanc attentationem probari indubitanter, etsi matrimonium esset, & per sententiam declararetur nullum; idque consequenter dictis.

Questio 50. An, & qualiter vacet beneficium per ingressum religionis?

1. **R**espondeo: per professionem religiosam tacitam vel expressam beneficia in statu seculari obrenta ipso jure vacant. Lott. l. 3. q. 26. nu. 8. (ubi: quòd quando obtinens in titulum beneficium faculare efficitur religiosus, per ingressum religionis inducitur vacatio ipso jure) C. de Luca. de benef. d. 62. nu. 4. Castrop. loc. cit. p. 3. §. 7. n. 1. Garc. p. 11. c. 9. n. 1. Gonz. gl. 15. n. 45. Barb. juris Eccles. l. 3. c. 14. nu. 3. citatis quàmplurimis juxta c. beneficium. de regularib. in 6. & ibi DD. communiter: ex quo textu etsi aliqui, ut Pavin. de pot. cap. sed. vac. prelud. 7. n. 10. Staphil. de lit. grat. rit. de var. mod. vac. modo 6. nu. 1. simplicem vacationem desumant; rectiùs tamen inde deducitur, quòd vacatio hæc inducatur ipso jure. Lott. loc. cit. citans pro hoc Tholosan. de benef. c. 25. n. 18. Rotam in Toleran. benef. 6. Junii 1605. Ratio autem hujus datur à Castrop. loc. cit. quia per professionem religiosam religiosus redditur incapax dominii, & habendi quid proprium. sic Lott. loc. cit. n. 9. rationem hujus vacationis in incompatibilitate statùs regularis cum ipso beneficio constituit. Parimodo ipso jure vacant omnia jura ad beneficia, & pensiones Ecclesiastica amittuntur. Card. Luca loc. cit. n. 5. Castrop. loc. cit. citans Sanch. in Decalog. c. 4. n. 5. & 15. Barb. loc. cit. & citati ab eo pro primaria responsione.

2. Dixi primò: per professionem religiosam; qualis quia non est, quam emittunt quorundam ordinum militarium professi, puta equites S. Jacobi Calatravæ, Alacantara &c. utpote qui religiosi non sunt, per hanc professionem non vacant eorum beneficia & pensiones (vide tamen quæ habet Garc. p. 7. c. 10. n. 9. ubi ex Hojeda; quòd